

Κ τῶν ωραιότερων ἔργων τοῦ Ζακυνθίου καλλιτέχνου Νικολάου Καντούνη εἶναι ἡ ἐν τῇ οἰκογενεϊακῇ Πινακοθήκῃ τοῦ δικηγόρου Παναγιώτου Α. Μουζάκη εὐρισκομένη ἐν μετρίως καλῇ καταστάσει εἰκὼν τῆς Παναγίας τοῦ Πάθους. Ὁ Νι-

κόλαος Καντούνης διαφόρους τοιαύτας ἔγραψεν κατὰ διαφόρους στάσεις καὶ ἐκφράσεις· μία ἀπὸ τὰς ωραιότερας του εἶναι ἡ Παναγία αὕτη, ἔργον αἰσθητικῶς εἰλημμένον μέσα ἀπὸ μιαν λύπην, ἀπὸ ἐν ἄλλος ψυχικόν. Τὸ ἔργον τοῦτο κατὰ τὴν πρωίαν τοῦ Μεγάλου Σαββάτου περιφέρεται ἐν τῇ λιτανείᾳ τοῦ ἐπιταφίου ὑπὸ τὴν οὐρανίαν μεγάλην δὲ αἰσθῆσιν προξενεῖ εἰς τοὺς προσκυνητὰς διὰ τὴν ἐκφρασὶν τῆ λύπης. Ὁ χρωματισμὸς τῆς προσομοιάζει πρὸς τῆς τοῦ Carlo Dolci, ἑλαφρὸς καὶ κλίνων πάντοτε πρὸς τὸ Verdartrò· ἔχει ἀρκετὴν τέχνην καὶ *impasto di colorito* (πλαστικότητα), με ζωηρὰν ἐκφρασὶν ἀρμονικομένην πάντοτε μετὰ ἀχνὰ χρώματα τῆς ὀδύνης. Ἄν εἰς τὰ ἔργα τοῦ Καντούνη ὁ κριτικὸς ζητήσῃ ἀκριβείαν μελέτης σχε-

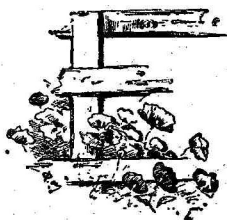
δίου καὶ ταύτην δὲν εὖρη τελείαν, ἄς μὴ περιφρονήσῃ τὸν σχεδὸν αὐτοδίδακτον καλλιτέχνην· θὰ εὖρη εἰς τὰ ἔργα του ἄλλα μυστικὰ τῆς θείας τέχνης, κρυμμένα μέσα στοῦ χρόνου τὸ μυστήριον, μέσα στοὺς ἀμιμήτους τόνους, οὓς ὁ χρόνος ἐχρωμάτισεν. Ὁ Καντούνης ὑπῆρξε καλλιτέχνης τῆς ἀληθείας· οἱ χρωματισμοὶ του εἶνε πολὺ φυσικοί· δὲν μετεχειρίζετο χρώματα ἀπὸ ψεύτικη φύσιν, ἀλλὰ προσεπάθει κάτι γὰ ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὰ σπλάγγνα τῆς ἀληθείας. Ἡ Παναγία αὕτη τὴν ὁποῖαν παρουσιάζομεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς «Πινακοθήκης» ἦτο δῶρον τοῦ ἱερέως Νικολ. Καντούνη πρὸς τὸν ἐπίσκοπον Γαρζώνην. Τῆς εἰκόνος ταύτης πιστοτάτην ἀντιγραφὴν ἔχει γράψῃ ὁ γηραιὸς καλλιτέχνης Σπυρίδων Πελεκάσης εὐρισκομένην ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ γνωστοῦ ἱατροφιλοσόφου Δημ. Πελεκάση. Περί Καντούνη πολλὰ ἔγραψαν οἱ ἱστορικοὶ καὶ μεσαιωνοδίφαι Σπυρ. Δε-Βιάζης ἐν τῇ «Πινακοθήκῃ» καὶ Λεωνίδας Χ. Ζῶης εἰς τὸ παρ' αὐτοῦ ἐκδιδόμενον περιοδικὸν «Μούσαι», ἐν τῷ φιλολογικῷ καὶ ἱστορικῷ λεξικῷ (Τόμος Β') ἔνθα ἀναφέρει ἐν ἐκτάσει περὶ ὅλης τῆς οἰκογενείας τῶν Καντούνη.

Ζακύνθος

Δ. Σ. ΠΕΛΕΚΑΣΗΣ ζωγράφος

☞ ΤΟ ΝΕΚΡΟΛΟΥΛΟΥΔΟ ☞

ΛΑΤΕ γύρω μου, ὦ σεῖς χεῖλη μευιδιαμάτων τῆς Ἀνοίξεως, εὖοςμα τοῦ ἀγροῦ καὶ τῶν περιβολιῶν λουλούδια, καὶ σεῖς, ὦ βλέφαρα τῶν θλιβερῶν

δακρῶν Τῆς, ὄρφανοὶ μύρων, ἄφωνοὶ ἀνθοί, ἔλατε γύρω μου καὶ στήν ψυχὴν μου, ποῦ κυμαίνεται πότε στὸ δάκρυ τοῦ καυμοῦ καὶ πότε στὸ χαμόγελο τῆς εὐτυχίας, ἐμπιστευθῆτε ὅλα σας τὰ μυστικά.

Γιατί, μικρὸ μου ἴον, χαμηλώνεις τόσο τὴν στεφάνην; Γιατί δὲν ἀνυψώνεσαι καὶ σὺ περὶ ῥάνα, ἀφοῦ σκορπίζεις γύρω τέτοια μύρα ζηλευτά;

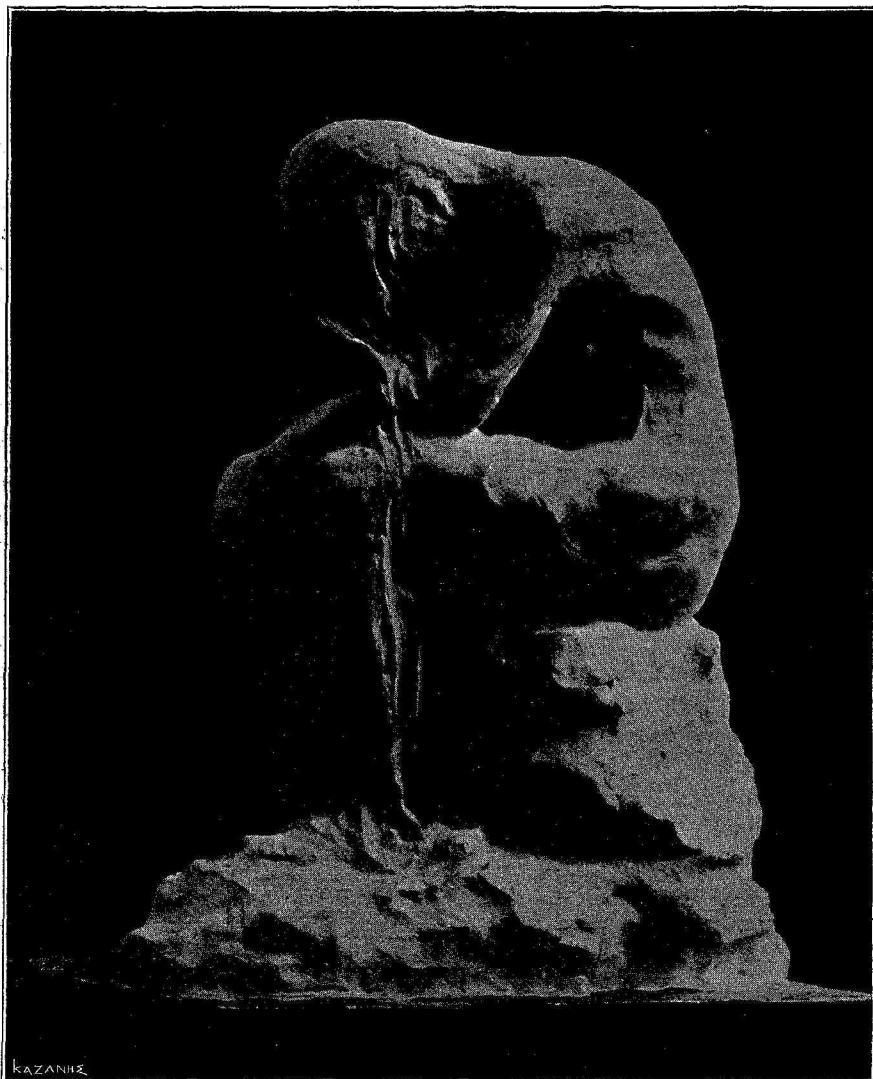
Κλείει τὰ βλέφαρά του ἀπὸ ἄγνωστον συγκίνησιν τὸ ἴον καὶ με ἀπαντᾷ.

— Δὲν ζῶ γιὰ τοὺς πολλοὺς· δὲν κυνηγῶ τὴν

δόξαν, τὴν ἐπίδειξιν. Κάποια καρδιὰ ἀγαπημένη μ' ἔννοεῖ. Κι' αὐτὸ με φθάνει· ζῶ δι' αὐτὴν καὶ γιὰ μένα... Δόξες καὶ τιμὲς μολύνουν κάθε εἰλικρίνειαν.

Ἐκύτταξα με περιπάθειαν τὸ μικρὸν ἄνθος καὶ τὸ ἑμακάρισα. Κι' ἀπὸ τὴν ταπεινὴν του χλόην ἔφερα τὰ βλέμματά μου εἰς τὸ ζωηρὸν τοῦ κήπου ρόδον, ποῦ ἑκαμάρωνε σὰν πρωτοπαῖδι· χαϊδευμένον εἰς τὴν κορυφὴν. μιᾶς τριανταφυλλιάς. Τοῦ χαμογέλασα ὀλίγον καὶ αὐτὸ, ὡς νὰ ἐνόησε τι ἐζητοῦσα, ἐπρόλαβε τὸν πόθον μου καὶ μ' εἶπε:

— Μὴν ἀκοῦς τὴν μυρωμένην ἀερολογίαν τοῦ μικροῦ αὐτοῦ ἀνθοῦ. Εἶν' ἄπειρο ἀκόμη τῆς ζωῆς κι' οὔτε ποτέ του θὰ προφθάσῃ νὰ τὴν καταλάβῃ σὰ ὀλίγα δευτερόλεπτα τοῦ ζῆ. Σκύψε καὶ ἰδὲ τοὺς κλώνους μου. Τοὺς ὠπλίσαι μ' ἀγκάθια μυτερὰ! Κάθε ἀγάπη ἐπιτόλαια, φοβεῖται καὶ δὲν πλησιάζει. Μόν' ἡ καρδιὰ ἡ δυνατὴ, ποῦ ξεύρει τί γυρεύει, δὲν ἀποδειλιάζει. Θυσιάζει μερικὲς στα-

Θ. Θωμοπούλου.

Ἄγγιαιος

γόνες ἀπ' τὸ αἷμά της καὶ μ' ἀποκτᾶ. Τέτοια ἀγάπη μόνον εἰς τὰ κάλλη μου τὰ ἡγεμονικά ταιριάζει...

Καὶ ὁ λευκὸς καὶ μυρωμένος κρῖνος, ποῦ ἐλίκνιζετο ἔς τῆς κρυσταλλένιας λίμνης τὴν θροσώδη ὄχθην, ὕψωσε τὰ ἄκρα τῶν πετάλων του, ὡς νᾶθελε νὰ ἰδῆ καλλίετρα μέσχ στα μάτια μου καὶ νὰ διαβάσῃ ὅσας σκέψεις μοῦ γεννοῦσαν τῶν ἀνθῶν τὰ λόγια, καὶ ἔπειτα μὲ ἔνευσε νὰ πλησιάσω καὶ μοῦ εἶπε σιγανά :

— Περῆφανε ἀγάπη δὲν βαστᾶ πολὺν καιρόν. Ἡ περῆφάνεια τὴν ἀπορροφᾶει. Ὀλίγες μέρες μόνον βασιλεύει ἡ ἀγνή. . .

Μὰ τὸ πεντάφυλλον ἄγριον ῥόδον ἀνεστέναξεν ἀπὸ τὸν φράκτην καὶ μὲ τὸν βελὺν του ἀναστειναγμὸν σκορπίσθηκαὶ στήν γῆν τὰ πέταλά του.

— Ἡ ἀγάπη ξεφυλλίζει τὴν καρδιά μου εἶπε, ἐνῶ κινουσε τὸν γυμνὸν του κάλυκα μὲ θλίψιν. Μαδᾶ ἕνα πρὸς ἕνα τὰ ὠραῖα ὄνειρά της, ὅπως ἐμάδησαν πρὸ ὀλίγου τὰ ἀρωματώδη πέταλά μου. . . Τὴν ἀπογυμνώνει ἀπ' τὸν ἀπαλὸν φλοιὸν τῆς ἀγαθό-

τητος, ποῦ τῆς ἐχάρισεν ὁ Πλάστης, τὴν ἀποσκληρῶνη, ἂν δὲν προλάβῃ νὰ τὴν παραλύσῃ ἡ ἀπογοήτευσίς. . .

Καὶ ἡ χρυσοπόρφυρος ἀνεμῶνη, μὲ τὰ κυρτά, χυμώδη φύλλα της, ποῦ ἐστιλβαν εἰς τῶν ἀκτίων τὰ φιλιὰ, ἀνοίγε τὴν στεφάνην της νωθρότατα καὶ ἔλεγε :

— Ἀκόμη δὲν σπουδάσατε σεῖς τὴν ζωὴν. Σκορπάτε γύρω ἄφθονα τὰ μῦρα τῆς ἀγάπης σας· τὰ σπαταλάτε γιὰ νὰ προσελκύσετε τ' ἀχάριστο ἐκεῖνο χέρι, ποῦ θὰ σᾶς δολοφονήσῃ γιὰ τὴν εὐτυχίον ἢ τὴν ἰδιοτροπίαν του. Φειδωλότεροι εἰς ἐκδηλώσεις θὰ κερδίζατε περισσότερα. Σεῖς ἐξορλεῖτε τὴν ἀγάπην σας· ἐγὼ, τοὺς τὴν πουλῶ ἀντὶ περιποιήσεων! Καὶ ὅταν ἀποθνήσκω στα κρυστάλλινα των βάζα, δὲν θρηνῶ παρὰ τὰ ὠραῖα χρώματα, ποῦ τοὺς ἐχάρισα. . .

Καὶ τὸ κόκκινον λείριον εἶπε βουρκαμμένον ἀπ' τὸν πόνον.

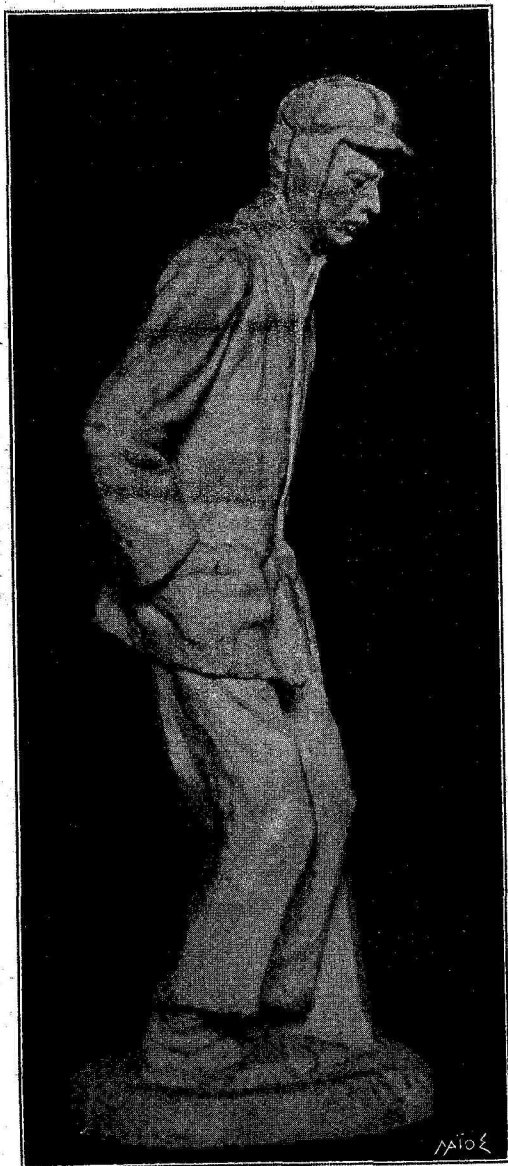
— Αὐτὰ μποροῦν νὰ ποῦν ὅσοι δὲν ἔχουνε καρδιά, καλὴ μου ἀνεμῶνη. Ὅσοι ὅμως ἔτυχε νὰ

ἀγαπήσουν, ἔκλαυσαν γιατί δὲν εἶχαν μῦρα νὰ μω-
ρώσουν τὴν ἀτμόσφαιραν, νὰ στρώσουν μὲ τὰ πέ-
ταλά των ὅλον τῆς ζωῆς τὸν δρόμον, γιὰ νὰ ἀν-
ταγαπηθοῦν. Γύρνα καὶ ἴδε τὴν ματωμένην ἀπὸ
τὴν ἀπελπισίαν μου στεφάνην καὶ διδάξου.

Καὶ τὸ νεκρολούλουδον, ποῦ ἦτο μακρὰ ἀπὸ
τὰ ἄλλα, τοῖς ἀπήντησεν.

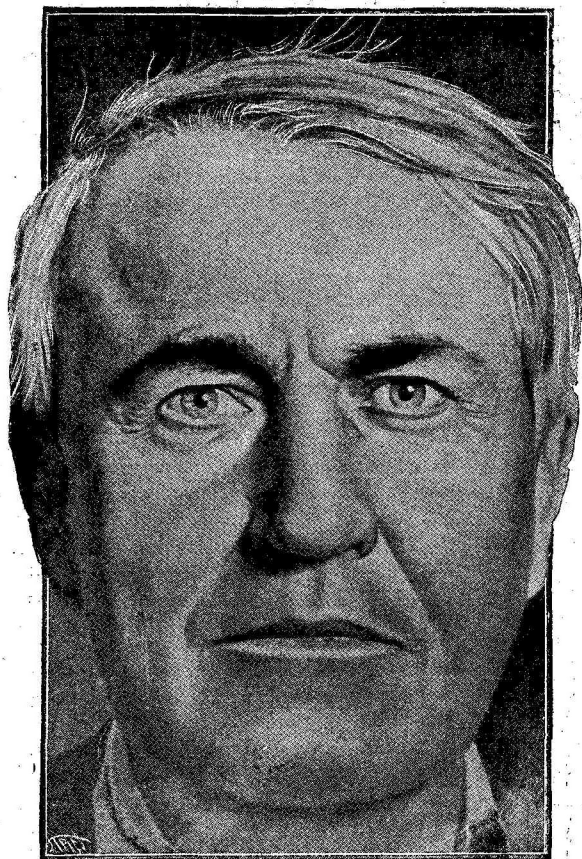
— Ἀπ' ὅλα τῆς ζωῆς τὰ συναισθήματα ἐν
ἀπομένει μόνον—κράμα λύπης καὶ χαρᾶς, ποῦ
συγκρατεῖ κάθε ζωὴ ἕως τὴν ὑστερινὴν ἀκόμη τοῦ
θανάτου ὥραν — ἡ ἀπογοήτευσις αὐτοῦ τοῦ κό-
σμου μὲ τὴν χρυσοκίτρινην ἐλπίδα κάποιας ἄλλης
ὠμορφότερης ζωῆς. Αὐτὰ τὰ δύο μὲ γεννοῦν τῆς
πρώτης τὸ φαρμάκι τὸ κρατεῖ ἡ ἀχαρίς μου μυρωδία
καὶ τὴν ἐλπίδα ἢ θωριά μου. Δέχομαι κάθε τελευταῖο
στεναγμὸ καὶ κάθε τελευταῖο δάκρυ, ποῦ σκορπίζουν
πάνω εἰς τοὺς τάφους καὶ διαβάζω πάντοτε προσ-
εκτικὰ τὰς σκέψεις τῶν ἀνθρώπων, ποῦ θρηνοῦν
τριγύρω μου. "Οἱ τῶν ζοῦν μὲ τὴν ἐλπίδα καλ-
λιτέρου μέλλοντος. "Οἱ τῶν ἀγαποῦν τὸ μέλλον
καὶ κανένας τὸ παρόν. Τοῦ παρελθόντος τῶν ἀπο-
κομίζουσι μιὰ ἀνάμνησιν συγκεχυμένην. "Ὡστε. . .
κάθε ἀγάπη τωρινή, ποῦ σᾶς προσφέρουν, εἶνε
ἐπιπολαία καὶ μόνον ὡς ἀνάμνησις διὰ τὴν μεγά-
λην, τὴν αἰώνιον ἀγάπην τῶν θά χρησιμεύσῃ.
Κρίμα ποῦ μαδίσθετε γιὰ μικροαισθήματα. . .

ΣΙΒΥΛΛΑ

Ν. Γεωργαντῆ

Ὁ Ἄδτεγος.

Θωμᾶς Ἐδισόον

ΜΕΙΔΙΑΜΑΤΑ

Μία συγγραφεὺς (πρὸς διευθυντὴν θεάτρου). — Δὲν
θὰ πάρετε κι' ἀπὸ ἐμένα ἓνα κομμάτι ποτέ;
Ὁ διευθυντής. — Ὅχι ἓνα κομμάτι μόνον, ἀλλ' ὁ-
λόκληρον θέλω νὰ σὲ πάρω.

*

Ποιητὴς (ὕπερηφάνως). — Καὶ διμὸς ἡ τραγωδία μου
δὲν ἐσφυρήχθη ὅπως εἶχατε προφητεῖσθ.

Κριτικός. — Βέβαια ὄχι, διότι εἶνε δύσκολον νὰ σφυ-
ρῆζῃ κανεὶς καὶ νὰ χασμάται συγχρόνως.

*

Καλλιτέχνης. — Ἐξέρετε, δεσποινίς, πῶς ἔχετε ἓνα ὄ-
ρατο χέρι;

— Ἀλήθεια; Τότε πάρετε το!